

Krzysztof Liedel

Centrum Badań nad Terroryzmem Collegium Civitas, Warszawa, Polska

Rozwiązania kontrterrorystyczne w polskiej Policji wobec współczesnych form i metod działania organizacji terrorystycznych

Abstrakt

Środowisko bezpieczeństwa w XXI w. ma charakter dynamiczny. Narzędzia, jakimi posługuje się państwo w celu zapewnienia bezpieczeństwa własnego, swoich interesów i obywateli, muszą być dostosowane do bieżących wyzwań. Przygotowanie pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, zarówno pod względem ich organizacji, miejsca w szerszej strukturze służb bezpieczeństwa i porządku publicznego, jak i prawnych podstaw działania, stanowi jedno z najważniejszych spośród tych narzędzi. Artykuł poświęcony został analizie przygotowania pododdziałów kontrterrorystycznych polskiej Policji do wyzwań stawianych przez taktyki wykorzystywane przez organizacje terrorystyczne, stanowiące zagrożenie dla bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego.

Słowa kluczowe: *policja, zwalczanie terroryzmu, pododdziały kontrterrorystyczne, system antyterrorystyczny, ataki terrorystyczne, formy i metody ataków*

Wprowadzenie

Środowisko bezpieczeństwa ewoluuje zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym, tak w stosunku do Polski, jak i innych uczestników stosunków międzynarodowych. Po zakończeniu „zimnej wojny” trendy w stosunkach międzynarodowych wydawały się wskazywać, że zagrożenie konfliktem konwencjonalnym o charakterze militarnym maleje, przy jednoczesnej rosnącej powadze zagrożeń asymetrycznych, w tym zwłaszcza ze strony ugrupowań terrorystycznych.

Kuba Jałoszyński (2008, s. 11) stwierdza, że „na zagrożenie Polski terroryzmem wpływa ogólna sytuacja polityczno-militarna w Europie i na świecie, przede wszystkim jednak wciąż zmieniające się położenie geopolityczne naszego kraju, stanowiące wypadkową obszarów i zagrożeń, jakie mogą bezpośrednio wpływać na stan naszego bezpieczeństwa. Do 1990 roku nie uważano Polski za kraj zagrożony przez międzynarodowy terroryzm, ponieważ ówczesne ugrupowania terrorystyczne działające w Europie Zachodniej oraz na Bliskim Wschodzie były uzbrajane i szkolone przez Związek Sowiecki oraz kilka z istniejących wówczas państw socjalistycznych oraz głosiły poglądy lewicowe. (...) Obecnie zmiany polityczne i militarne zachodzące nie tylko w Europie Środkowej, ale na całym świecie mają ogromny wpływ na bezpieczeństwo Polski”.

Dostosowanie płaszczyzny regulacyjnej, organizacyjnej, jak i wykorzystywanych procedur i sposobów działania do nowych wyzwań, a także form i metod, jakie przybierają, stanowi element taktycznego i strategicznego przygotowania do efektywnego zapewnienia bezpieczeństwa państwa, jego obywateli i interesów. Tym samym rozważania dotyczące przygotowania i dostosowania polskich formacji policyjnych do stawiania czoła zagrożeniom o charakterze terrorystycznym, warto rozpocząć od refleksji dotyczące tego, jakie formy i metody ataków wykorzystywane są przez organizacje terrorystyczne w XXI wieku i jaki mogą mieć one przebieg.

Celem prowadzonej analizy było w związku z tym ustalenie, czy zmiany zachodzące w polskich pododdziałach kontrterrorystycznych stanowią odpowiedź na zmieniające się warunki, w których te jednostki realizują swoje zadania.

Dla realizacji powyższego celu poddana została przeglądowi analitycznemu metodologia stosowanych przez organizacje terrorystyczne form i metod działania. W jej kontekście przeanalizowane zostały rozwiązania wprowadzane w organizacji i sposobie funkcjonowania polskich pododdziałów kontrterrorystycznych na podstawie zmian

w przepisach prawnych regulujących te działania oraz trwających procesów legislacyjnych i kierunku, w jakim one zmierzają.

Formy i metody działania organizacji terrorystycznych

Formy i metody ataków wykorzystywane przez członków organizacji i ugrupowań terrorystycznych podejmujących działania o charakterze bojowym (realizujących ataki terrorystyczne), przyjmować mogą różnorodne formy. Są one na bieżąco analizowane między innymi przez służby odpowiedzialne za przeciwdziałanie terroryzmowi w krajach, w których zagrożenie ze strony organizacji terrorystycznych pozostaje na wysokim poziomie. Znajduje się wśród nich Wielka Brytania: MI5, brytyjska Służba Bezpieczeństwa (Security Service MI5 b.r.) wskazuje jako narzędzia organizacji terrorystycznych:

- wykorzystanie materiałów wybuchowych w formie między innymi improwizowanych materiałów wybuchowych, improwizowanych materiałów wybuchowych umieszczanych na pojazdach, pasów / kamizelek wypełnionych materiałami wybuchowymi;
- broń palna i ataki w zamkniętych przestrzeniach (także broń biała);
- wykorzystanie zamachowców–samobójców;
- porwania, zwłaszcza porwania dla okupu oraz dla efektów propagandowych;
- rakiety ziemia–powietrze;
- wykorzystanie broni chemicznej i biologicznej (próby);
- inne formy ataków (na przykład radykalizacja osób, zatrudnionych w organizacji stanowiącej cel planowanego ataku, które mogą dzięki posiadanym informacjom pomóc w jego przygotowaniu).

Jednym z poważniejszych zagrożeń, przed którymi stają współczesne państwa stanowiące obiekt zainteresowania organizacji terrorystycznych, a zwłaszcza ich służby odpowiedzialne za przeciwdziałanie atakom terrorystycznym, to działalność tak zwanych „samotnych wilków” (takie ataki realizowane były na przykład w Norwegii, Francji, Niemczech, Hiszpanii)¹. Terroryzm samotnego wilka to działania charakterystyczne dla „oporu niekierowanego”. W typowej sytuacji terrorysta zaliczany do „samotnych wilków”

---

¹ Przykłady ataków: Anders Behring Breivik, Norwegia, 2011; Mohammed Merah, Francja, 2012; Mohamed Lahouaiej Bouhlel, Francja, 2016; Abderrahman Bouanane, Finlandia, 2017.

nie nawiązywał nigdy kontaktu z organizacjami terrorystycznymi ani środowiskami zradyzalizowanymi, działa zatem w kompletnej izolacji i bez jakichkolwiek instrukcji. Jest to najtrudniejszy w wykrywaniu rodzaj zagrożenia ze względu na brak jakiegokolwiek komunikacji z innymi osobami na temat planów ataku, a także ze względu na całkowite oderwanie od sieci terrorystycznych (Center for Terroranalyse 2011, s. 2).

Działania terrorystyczne są zwykle przygotowane tak, aby zminimalizować ryzyko i osiągnąć jak najwyższe prawdopodobieństwo sukcesu. Terrorysty unikają uderzania w mocno zabezpieczone cele i szukają słabości przeciwnika. Atak powinien odbywać się przy wykorzystaniu minimalnej liczby napastników niezbędnych do skutecznego przeprowadzenia operacji (Habash 2007, s. A-1).

Gromadzenie informacji o potencjalnym celu może trwać latami przed podjęciem decyzji. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w fazie rozpoznania możliwe jest wtopienie się z terrorystów (bądź zwolenników organizacji) w otoczenie (wewnętrzne i zewnętrzne) celu, podejmowanie aktywności zawodowej bądź edukacyjnej w celu zapewnienia odpowiedniego przykrycia dla prawidłowych działań. W wypadku osób realizujących działania w długim horyzoncie czasowym (w tym należących do uśpionych komórek) możliwe jest podejmowanie działań w celu pozyskania obywatelstwa lub prawa stałego pobytu na terytorium państwa – celu. Trudno wskazać uniwersalny model planowania ataków terrorystycznych, w którym brałoby udział operatorzy organizacji na terenie Europy, ale doświadczenia pozwalają wykazać tradycyjne zasady planowania i operacji (Habash 2007, ss. A1-A3).

Na wybór celu organizacji terrorystycznej wpływać może wiele czynników. Brana pod uwagę jest nie tylko atrakcyjność celu, ale także operacyjne możliwości ugrupowania planującego atak. Odzwierciedleniem procesu wyboru celu jest matryca analizy ryzyka o nazwie CARVER, pochodzącej od poszczególnych czynników branych pod uwagę w procesie analitycznym. Narzędzie to skupia się na punkcie widzenia przeciwnika, aby ocenić atrakcyjności celu (Schnaubelt, Larson, Boyer 2014, ss. 29-31):

- **Critical** (istotność, krytyczność),
- **Accessibility** (dostępność),
- **Recoverability** (odzyskanie, przywracanie),
- **Vulnerability** (podatność),
- **Effect** (skutek),
- **Recognizability** (rozpoznawalność).

Faza ogólnego wyboru celu to okres zbierania informacji dotyczących szeregu potencjalnych celów. Gromadzenie informacji odbywa się z różnych źródeł. Zwiadowcami odpowiedzialnymi za rozpoznanie mogą być członkowie komórki terrorystycznej, sympatycy lub osoby dostarczające informacji bez wiedzy na temat zamierzonego celu gromadzenia informacji. Faza ta obejmuje także gromadzenie informacji ze źródeł otwartych ogólnych. Obszary, w których prowadzone jest tego typu rozpoznanie (Habash 2007, ss. A1-A2):

- artykuły z gazet i innych mediów dostarczają informacji podstawowych;
- badania z wykorzystaniem Internetu zapewniają dane, takie jak teksty, obrazy, plany architektoniczne i informacje w formacie wideo;
- potencjalne cele są sprawdzane w kontekście osiągnięcia zamierzonych efektów, ocena dotyczy takich obszarów jak wartość symboliczna, możliwość spowodowania awarii kluczowych punktów infrastruktury, spodziewana liczba ofiar i możliwości generowania wysokiego zainteresowania mediów.

Liczba wstępnych celów, które mogą być monitorowane, jest ograniczona tylko przez możliwości grupy zbierającej informacje. Cele uznane za podatne na zagrożenia, które staną się celami ataku zostają wybrane na następnych etapach zbierania informacji.

W fazie gromadzenia informacji cele charakteryzujące się lukami w zabezpieczeniach mogą uzyskać dodatkową uwagę i stanowić priorytet w działaniach organizacji. Ten priorytet generuje wymóg gromadzenia dodatkowych informacji na temat celu, a także wzorców jego funkcjonowania w czasie. Ta faza może być bardzo krótka lub może trwać latami. Rodzaj zastosowanego nadzoru zależy od typu docelowego ataku. Elementy gromadzonych informacji obejmują (*Ibidem*, ss. A2-A3):

- praktyki / procedury – w przypadku różnych obiektów obejmuje to np. planowane dostawy, sposób funkcjonowania personelu w ramach pracy zmianowej, procedury identyfikacji i inne możliwe do zaobserwowania procedury;
- transport / trasy podróży – punkty wejścia i wyjścia, typy pojazdów dozwolonych na terenie, dostępność transportu do miejsca docelowego;
- środki bezpieczeństwa – obecność ochrony; czas reakcji jednostek bezpieczeństwa; wszelkie wzmocnienia konstrukcji, bariery lub czujniki; procedury kontroli personelu, przesyłek, oraz pojazdów; rodzaj i częstotliwość ćwiczeń w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe reakcji awaryjnej – te informacje są kluczowe

przy wyborze obiektu ataku, ponieważ poprzez prawidłowe planowanie w obszarze unikania środków bezpieczeństwa można osiągnąć cel w dowolnym momencie.

Odrębnym rodzajem działań są te podejmowane przez operatorów, których celem jest rozpoznanie potencjalnych celów ataku, wśród których znaleźć się mogą (*A Military Guide to Terrorism in the Twenty-First Century* 2007, ss. 2-11):

- prowadzenie rozpoznania potencjalnych celów (lokalizacji, logistyki, systemu zabezpieczeń, podatności na atak, skutków potencjalnego ataku),
- przenikanie do interesujących ich miejsc (np. potencjalnych celów);
- prowadzenie działań kontrwywiadowczych (w tym. zabezpieczających przed kontrobservacją);
- umieszczanie urządzeń podsłuchowych w miejscach potencjalnego ataku;
- podsłuchiwanie interesujących terrorystów środków łączności (np. łączności radiowej sił policyjnych);
- stosowanie włamań do systemów teleinformatycznych w celu pozyskania potrzebnych informacji;
- sporządzanie stosownej dokumentacji i przekazywanie jej w ramach ustanowionej komunikacji.

Działania kontrterrorystyczne polskiej Policji – rys historyczny

Działania kontrterrorystyczne podejmowane wobec tego rodzaju zagrożeń obejmować muszą zarówno działania służb specjalnych (służb informacyjnych), jak i działania w zakresie fizycznego zwalczania ataków terrorystycznych. We współczesnym państwie istotną rolę w tym zakresie odgrywają policyjne pododdziały kontrterrorystyczne.

W Polsce tradycja ich funkcjonowania (choć stawiały podówczas czoła innym zagrożeniom), sięga końca lat 70. zeszłego wieku, kiedy to w strukturach niektórych oddziałów ZOMO (Zmotoryzowanych Odwodów Milicji Obywatelskiej) utworzono plutony specjalne, a w Komendzie Głównej Milicji Obywatelskiej Wydział Zabezpieczenia. Były to pierwsze polskie jednostki zdolne do odbijania zakładników, a także do dokonywania aresztowań wysokiego ryzyka. Plutony specjalne i wydział zabezpieczenia były początkowo szkolone na wzór jednostek specjalnych Ludowego Wojska Polskiego (Jaloszynski 2014, ss. 21-22).

Historia policyjnych oddziałów kontrterrorystycznych w polskiej Policji obejmuje wiele faz dojrzwania tego komponentu polskiego systemu przeciwdziałania zagrożeniom terrorystycznym (Jałoszyński 2014):

- 1990: rozwiązanie skrzydła ochrony lotów Wydziału Zabezpieczenia SUSW zostało rozwiązane; zmieniono nazwę jednostki na Wydział Antyterrorystyczny Komendy Stołecznej Policji; poszerzenie pionu bojowego o sekcję pirotechniczną, utworzenie sztabu i plutonu ochrony i sekcję transportu, rozbudowa zespołu medycznego;
- 1992: utworzenie pionie bojowym sekcji szkoleniowej oraz sekcji ds. negocjacji, powiększenie sekcji pirotechnicznej;
- luty 2003: wcielenie warszawskiego oddziału AT do Komendy Głównej Policji, utworzenie dwóch Zarządów: Zarządu Bojowego oraz Zarządu Wsparcia Bojowego w ramach Centralnego Biura Śledczego;
- lipiec 2003 – połączenie dwóch Zarządów i uformowanie Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji podległego bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji;
- kwiecień 2004 – rozwiązanie Biuro Operacji Antyterrorystycznych (przekształcenie centralnej jednostki AT w Zarząd Operacji Antyterrorystycznych Głównego Sztabu Komendy Głównej Policji bez zmiany zadań);
- maj 2008 – reaktywacja Biura Operacji Antyterrorystycznych (BOA) Komendy Głównej Policji jako centralnej jednostki AT w Polsce (zmiana struktury BOA).

W chwili obecnej BOA realizuje zadania związane z fizycznym zwalczaniem terroryzmu oraz organizowaniem, koordynowaniem i nadzorowaniem działań Policji, a w szczególności:

1. Prowadzenie działań bojowych oraz rozpoznawczych, zmierzających do fizycznego zwalczania zamachów terrorystycznych, w szczególności działań o znacznym stopniu skomplikowania, a także realizowanych w środowisku narażonym na działanie czynnika chemicznego, biologicznego, promieniowania jonizującego, nuklearnego i materiału wybuchowego;
2. prowadzenie działań wymagających użycia specjalistycznych sił i środków lub stosowania specjalnej taktyki;
3. prowadzenie negocjacji policyjnych;

4. wykonywanie zadań wspierających działania ochronne podejmowane wobec osób podlegających ochronie;
5. wspieranie działań jednostek organizacyjnych Policji i biur KGP w warunkach szczególnego zagrożenia lub wymagających określonych kwalifikacji i umiejętności;
6. koordynowanie przygotowań Policji do prowadzenia działań bojowych, minersko-pirotechnicznych oraz negocjacji policyjnych w Policji” (Zarządzenie Nr 2 Komendanta Głównego Policji w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji 2016, par. 22 ust. 2).

BOA realizuje także zadania specjalnej jednostki interwencyjnej, o której mowa w decyzji Rady Unii Europejskiej z 23 czerwca 2008 r. w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich UE w sytuacjach kryzysowych (Decyzja Rady w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej w sytuacjach kryzysowych 2008, s. 73), tj. wykonuje zadania w ramach współpracy związanej z funkcjonowaniem płaszczyzny ATLAS.

Działania pododdziałów kontrterrorystycznych Policji mogą być wspierane w razie potrzeby przez oddziały polskich Sił Zbrojnych. Zgodnie z przepisami ustawy o Policji (Ustawa o Policji 1990), w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego poprzez spowodowanie zagrożenia przestępstwem o charakterze terrorystycznym mogącym skutkować niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia uczestników wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym lub religijnym, w tym zgromadzeń lub imprez masowych, jeżeli użycie oddziałów lub pododdziałów Policji okaże się lub może okazać się niewystarczające, do pomocy oddziałom i pododdziałom Policji mogą być użyte oddziały i pododdziały Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Zasady użycia oddziałów i pododdziałów Sił Zbrojnych RP w (w warunkach zagrożenia terrorystycznego regulują:

- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego (2016);
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu organizacji współdziałania oddziałów i pododdziałów Policji z oddziałami i pododdziałami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku wprowadzenia trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego (2016).

Ustawa o działaniach antyterrorystycznych

Istotne zmiany w zakresie działań policyjnych oddziałów kontrterrorystycznych wprowadziła do polskiego prawa Ustawa o działaniach antyterrorystycznych (2016). Choć podstawowe zasady użycia broni przez Policję reguluje Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (2013), to z punktu widzenia działania pododdziałów kontrterrorystycznych właśnie ustawa o działaniach antyterrorystycznych zawiera ważne przepisy dotyczące specjalnego użycia broni.

Zawarte są one w art. 23.1 Ustawy o działaniach antyterrorystycznych (2016), który stanowi jak następuje: „W ramach działań kontrterrorystycznych, jeżeli jest to niezbędne do przeciwdziałania bezpośredniemu, bezprawnemu, gwałtownemu zamachowi na życie lub zdrowie człowieka lub do uwolnienia zakładnika, a użycie broni palnej w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę jest niewystarczające i przeciwdziałanie takiemu zamachowi lub uwolnienie zakładnika w inny sposób nie jest możliwe, dopuszcza się, z uwzględnieniem wszelkich okoliczności zdarzenia o charakterze terrorystycznym oraz możliwości działań kontrterrorystycznych, użycie broni palnej przeciwko osobie dokonującej zamachu albo biorącej lub przetrzymującej zakładnika, którego skutkiem może być śmierć lub bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia tej osoby, zwane dalej »specjalnym użyciem broni«”.

Jak zauważają eksperci, zajmujący się funkcjonowaniem pododdziałów kontrterrorystycznych (Jałoszyński, Stępiński 2017, ss. 343-344):

- rozwiązania krajowe odnoszące się do specjalnego użycia broni nie stoją w sprzeczności z prawem międzynarodowym;
- wprowadzone przepisy umożliwiają specjalne użycie broni jedynie w sytuacji zagrożenia terrorystycznego, co w toku prowadzenia operacji może powodować komplikacje wynikające z braku jednoznacznej diagnozy charakteru kryzysu (terroryzm?, terror kryminalny?), osłabiając możliwość ich realnego stosowania w działaniach uprawnionych służb.

Ustawa wprowadza zatem rozróżnienie sposobu stosowania broni palnej w zależności od charakteru zdarzenia, na które reagują służby bezpieczeństwa i porządku publicznego. Oznacza ono wprowadzenie dwóch kategorii ofiar przestępstwa: „które mogą być uratowane w wyniku działań policyjnych z wykorzystaniem »specjalnego użycia broni«, oraz te, których w ramach działań policyjnych uratować nie można przy wykorzystaniu

przepisu o specjalnym użyciu broni, bo są ofiarami działań stricte kryminalnych” (Ustawa o działaniach antyterrorystycznych 2016).

Powyższa analiza przepisów dotyczących specjalnego użycia broni podsumowana została sformulowaniem 3 istotnych rekomendacji (Jaloszynski, Stępiński 2017, ss. 345-346):

1. Prawo „specjalnego użycia broni” nie może się ograniczać wyłącznie do przestępstwa o charakterze terrorystycznym, powinno ono dotyczyć określonego zachowania przestępczego.
2. Prawo do „specjalnego użycia broni” powinno dotyczyć wszystkich podmiotów uprawnionych ustawowo do użycia broni palnej i nie być ograniczone do zorganizowania ich w ramach „grupy kontrterrorystyczne”.
3. Prawo „specjalnego użycia broni” powinno wynikać z ustawy o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej i dzięki temu dotyczyć wszystkich sytuacji wyczerpujących znamiona wynikające z zaproponowanej definicji, a nie tylko zdarzeń o charakterze terrorystycznym.

Druk sejmowy 2828 – propozycja utworzenia służby kontrterrorystycznej w policji

We wrześniu 2018 roku Rada Ministrów przyjęła przedłożony przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji projekt ustawy o zmianie Ustawy o Policji i niektórych innych ustaw. Zgodnie z zawartymi w tym projekcie propozycjami legislacyjnymi powstać mają regulacje, które ujednoczą system funkcjonowania jednostek kontrterrorystycznych oraz uregulują zasady bezpieczeństwa podczas wykonywania zadań służbowych przez policjantów oraz w trakcie doskonalenia zawodowego w związku z prowadzeniem działań kontrterrorystycznych (Projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw 2018).

Jak argumentuje resort spraw wewnętrznych, „efektywność działań w (...) obszarze [realizacji działań kontrterrorystycznych] wymaga przyjęcia optymalnych rozwiązań organizacyjnych, jednolitej struktury dowodzenia oraz skutecznych, adekwatnych względem zagrożeń, mechanizmów dysponowania sił i środków, gwarantujących (...) sprawne prowadzenie działań kontrterrorystycznych (...)” (*Ibidem*).

Projektodawca wskazuje, że takie działania realizowane są obecnie przez niezależne względem siebie pododdziały antyterrorystyczne Policji – Biuro Operacji Antyterrorystycznych KGP oraz samodzielne pododdziały antyterrorystyczne Policji. Biorąc pod

uwagę to, że sposób realizacji zadań podczas działań kontrterrorystycznych z wykorzystaniem taktyki kontrterrorystycznej, specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania jest inny, niż działania realizowane przez służbę kryminalną, śledczą i prewencyjną, proponuje wyodrębnienie ze służby prewencji pododdziałów antyterrorystycznych Policji i utworzenie służby kontrterrorystycznej (*Ibidem*).

Projekt, procedowany obecnie (stan na koniec października 2018 r.) jako druk sejmowy nr 2828, zawiera przepisy odnoszące się do prowadzenia potencjalnych działań kontrterrorystycznych prowadzonych przez polską Policję. Centralny Pododdział Kontrterrorystyczny Policji „BOA”, zwany dalej „BOA”, oraz samodzielne pododdziały kontrterrorystyczne Policji, które stanowiąc będą służbę kontrterrorystyczną, odpowiedzialną za prowadzenie działań kontrterrorystycznych oraz wspieranie działań jednostek organizacyjnych Policji w warunkach szczególnego zagrożenia lub wymagających użycia specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania (Sejm RP 2018).

BOA podlegać ma bezpośrednio Komendantowi Głównemu Policji, natomiast samodzielne pododdziały kontrterrorystyczne Policji podlegać mają bezpośrednio właściwym miejscowo komendantom wojewódzkim lub Komendantowi Stołecznemu (*Ibidem*).

W przypadku prowadzenia działań kontrterrorystycznych (w rozumieniu Ustawy o działaniach antyterrorystycznych) dowódca BOA będzie kierować do działań samodzielne pododdziały kontrterrorystyczne Policji oraz koordynować przygotowanie i wykorzystanie ich sił i środków do realizacji tych działań. Zgodnie z procedowanymi przepisami, dowodzenie grupą kontrterrorystyczną na miejscu zdarzenia o charakterze terrorystycznym powierzane ma być przez kierującego działaniami antyterrorystycznymi policjantowi służby kontrterrorystycznej wskazanemu przez dowódcę BOA (*Ibidem*).

Podsumowanie

Podsystem działań kontrterrorystycznych nadal podlega ewolucji w ramach struktur polskiej Policji. Zmieniają się nie tylko rozwiązania organizacyjne, ale także zasady użycia broni w sytuacji wystąpienia zdarzenia o charakterze terrorystycznym. W perspektywie historycznej zmiany funkcjonowania komponentu kontrterrorystycznego w strukturach polskiej Policji, wynikające ze zmieniających się zagrożeń, ich źródeł i aktorów stanowiących o powstawaniu tego zagrożenia, obejmowały zmiany strukturalne, podle-

głości, wyposażenia, zasad i zakresu współpracy międzynarodowej. Ten proces dostosowawczy do nowych wyzwań będzie kontynuowany tak długo, jak długo zmieniać się będzie wewnętrzne środowisko bezpieczeństwa Polski.

Podkreślić należy, że – niezależnie od oceny poszczególnych rozwiązań – pozytywny jest fakt ciągłego analizowania ryzyk i zagrożeń, przed którymi stanąć może Polska i jej obywatele, o czym świadczą działania na rzecz poprawy funkcjonowania systemu. Należy to docenić tym bardziej, że Polska jak dotąd nie doświadczyła poważnego ataku terrorystycznego, co tym cenniejszymi czyni proaktywne działania mające na celu systemowe zmiany odnoszące się do bezpieczeństwa antyterrorystycznego RP.

Bibliografia

- Center for Terroranalyse (2011), *The threat from solo terrorism and lone wolf terrorism*, [https://www.pet.dk/English/~media/Engelsk/the_threat_from_solo_terrorism_and_lone_wolf_terrorism_-_engelsk_version_pdf.ashx](https://www.pet.dk/English/~/media/Engelsk/the_threat_from_solo_terrorism_and_lone_wolf_terrorism_-_engelsk_version_pdf.ashx) [15.10.18]
- Decyzja Rady w sprawie usprawnienia współpracy pomiędzy specjalnymi jednostkami interwencyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej w sytuacjach kryzysowych (2008), Dz.U. UE L 210/73, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:210:0073:0075:PL:PDF>
- Habash G. (2007), *Appendix A: Terrorist Planning Cycle*, w: *A Military Guide to Terrorism in the Twenty-First Century*, US Army Training and Doctrine Command TRADOC G2, Fort Leavenworth, TRADOC Intelligence Support Activity – Threats http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/army/guidterr/app_a.pdf [15.10.2018]
- Jaloszzyński K. (2008), *Współczesny wymiar antyterroryzmu*, Warszawa, Wyd. TRIO
- Jaloszzyński K. (2014), *Biuro Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji 1976-2014*, Szczytno, Wyd. Wyższej Szkoły Policji
- Jaloszzyński K., Stępiński M. (2017), *Specjalne użycie broni – wnioski i rekomendacje*, w: *Specjalne użycie broni. Stan obecny, zagrożenia, propozycje rozwiązań*, (red.) Jaloszzyński K., Zubrzycki W., Stelmach J., Szczytno, Wyższa Szkoła Policji
- A Military Guide to Terrorism in the Twenty-First Century* (2007) *Handbook No. 1*, US Army TRADOC TRADOC G2, Fort Leavenworth, TRADOC Intelligence Support Activity – Threats, <https://fas.org/irp/threat/terrorism/guide.pdf> [15.10.2018]

- Projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (2018), portal KPRM, <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/wykaz/r98523453730,Projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-Policji.html> [15.10.18]
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków i sposobu organizacji współdziałania oddziałów i pododdziałów Policji z oddziałami i pododdziałami Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku wprowadzenia trzeciego lub czwartego stopnia alarmowego, Dz.U. z 2016 r., poz. 1087
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie użycia oddziałów i pododdziałów Policji oraz Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej w razie zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zakłócenia porządku publicznego, Dz.U. z 2016 r., poz. 1090
- Schnaubelt C.M., Larson E.V., Boyer M.E. (2014), *Vulnerability Assessment Method. Pocket Guide: a Tool for Center of Gravity Analysis*, Santa Monica, RAND Corp.
- Security Service MI5 (b.r.), *Terrorist Methods*, <https://www.mi5.gov.uk/terrorist-methods> [15.10.18]
- Sejm RP (2018), Druk nr 2828 Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw, <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/druk.xsp?nr=2828>
- Ustawa o działaniach antyterrorystycznych (2016), Dz.U. 2016 poz. 904
- Ustawa o Policji (1990), Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19900300179>
- Ustawa o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (2013), Dz.U. z 2013 r., poz. 628
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (1990), Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179, <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19900300179>
- Zarządzenie Nr 2 Komendanta Głównego Policji z 1 kwietnia 2016 r. w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (2016), Dz.U. KGP 2016, poz. 13